

EUROOPAN PARLAMENTTI

1999

2004

Istuntoasiakirja

LOPULLINEN
A5-0230/2003

17. kesäkuuta 2003

MIETINTÖ

Euroopan unionin maaseutualueiden naisista osana yhteisen
maatalouspolitiikan väliarviointia
(2002/2241(INI))

Naisten oikeuksien ja tasa-arvoasioiden valiokunta

Esittelijä: Rodi Kratsa-Tsagaropoulou

SISÄLTÖ

	Sivu
ASIAN KÄSITTELY	4
PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS.....	5
PERUSTELUT.....	15
MAATALOUDEN JA MAASEUDUN KEHITTÄMISEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO	23

ASIAN KÄSITTELY

Parlamentin puhemies ilmoitti istunnossa 19. joulukuuta 2002, että naisten oikeuksien ja tasa-arvoasioiden valiokunnalle on annettu lupa laatia työjärjestyksen 163 artiklan mukaisesti valiokunta-aloitteinen mietintö Euroopan unionin maaseutualueiden naisista osana yhteisen maatalouspolitiikan väliarviointia ja että maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnalta on pyydetty lausuntoa.

Naisten oikeuksien ja tasa-arvoasioiden valiokunta oli nimittänyt kokouksessaan 18. kesäkuuta 2002 esittelijäksi Rodi Kratsa-Tsagaropouloun.

Se käsittelee mietintöluonnosta kokouksissaan 18. maaliskuuta, 24. huhtikuuta ja 10. kesäkuuta 2003.

Viimeksi mainitussa kokouksessa se hyväksyi päätöslauselmaesityksen yksimielisesti.

Äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Anna Karamanou (puheenjohtaja), Marianne Eriksson (varapuheenjohtaja), Jillian Evans (varapuheenjohtaja), Rodi Kratsa-Tsagaropoulou (esittelijä), María Antonia Avilés Perea, Regina Bastos, Johanna L.A. Boogerd-Quaak, Fiorella Ghilardotti, Lissy Gröner, Mary Honeyball, María Izquierdo Rojo (María Rodríguez Ramosin puolesta), Astrid Lulling, Thomas Mann, Maria Martens, Emilia Franziska Müller, Amalia Sartori, Miet Smet, Patsy Sörensen, Joke Swiebel, Elena Valenciano Martínez-Orozco ja Sabine Zissener.

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan lausunto on tämän mietinnön liitteenä.

Mietintö jätettiin käsiteltäväksi 17. kesäkuuta 2003.

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Euroopan parlamentin päätöslauselma Euroopan unionin maaseutualueiden naisista osana yhteisen maatalouspolitiikan väliarviointia (2002/2241(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan, 3 artiklan 2 kohdan ja 141 artiklan 4 kohdan,
- ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan,
- ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 33 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan, 33 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja 35 artiklan a kohdan,
- ottaa huomioon Berliinissä 24. ja 25. maaliskuuta 1999 pidetyn huippukokouksen päätelmät (Agenda 2000),
- ottaa huomioon toimintaohjelman, joka hyväksyttiin neljännessä YK:n naiskonferenssissa Pekingissä 15. syyskuuta 1995,
- ottaa huomioon 27. toukokuuta 2002 pidetyn maatalousministerien neuvoston päätelmät (8959/02),
- ottaa huomioon Madridissa 2.–4. lokakuuta 2002 pidetyn naismaantilajelijöiden kolmannen kansainvälisen kokouksen päätelmät,
- ottaa huomioon 17. toukokuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta¹,
- ottaa huomioon 17. toukokuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta²,
- ottaa huomioon 17. toukokuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1259/1999 yhteisen maatalouspolitiikan mukaisia suoran tuen järjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä³,
- ottaa huomioon 21. kesäkuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä⁴,
- ottaa huomioon 12. heinäkuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1783/1999 Euroopan aluekehitysrahastosta⁵,

---

¹ EYVL L 160, 26.6.1999, s. 80.

² EYVL L 160, 26.6.1999, s. 103.

³ EYVL L 160, 26.6.1999, s. 113.

⁴ EYVL L 161, 26.6.1999, s. 1.

⁵ EYVL L 213, 13.8.1999, s. 1.

- ottaa huomioon 23. heinäkuuta 1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1750/1999¹ Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä,
- ottaa huomioon 9. joulukuuta 1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2603/1999 neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1257/1999 säädettyä maaseudun kehittämistukea koskevista siirtymäsäännöistä²,
- ottaa huomioon 26. helmikuuta 2002 annetun komission asetuksen (EY) N:o 445/2002³ Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä,
- ottaa huomioon 11. joulukuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/613/ETY miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin, maatalousalalla toimivat ammatinharjoittajat mukaan lukien, ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien naisten suojeluun raskauden ja synnytyksen perusteella⁴,
- ottaa huomioon 24. heinäkuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/378/ETY miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä⁵,
- ottaa huomioon komission kertomuksen⁶ 11. joulukuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/613/ETY miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin, maatalousalalla toimivat ammatinharjoittajat mukaan lukien, ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien naisten suojeluun raskauden ja synnytyksen perusteella täytäntöönpanosta,
- ottaa huomioon Euroopan komission suuntaviivat Leader+-ohjelmien arvioinnista (tammikuu 2002)⁷,
- ottaa huomioon 10. heinäkuuta 2002 annetun komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille: "Yhteistä maatalouspolitiikkaa koskeva väliarviointi"⁸,
- ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tiettyjen viljelykasvien tuottajien tukijärjestelmistä⁹,

---

¹ EYVL L 214, 13.8.1999, s. 31.

² EYVL L 316, 10.12.1999, s. 26.

³ EYVL L 74, 15.3.2002, s. 1.

⁴ EYVL L 359, 19.12.1986, s. 56.

⁵ EYVL L 225, 12.8.1986, s. 40.

⁶ KOM(1994) 163.

⁷ Doc Star VI/43503/02-REV.1.

⁸ KOM(2002) 394.

⁹ KOM(2003) 23.

- ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EY) N:o 1257/1999 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 2826/2000 kumoamisesta¹ ,
- ottaa huomioon 14. huhtikuuta 2000 annetun komission tiedonannon jäsenvaltioille yhteisöaloitteen suuntaviivojen vahvistamisesta maaseudun kehittämiseksi (Leader+)² ,
- ottaa huomioon neuvoston 2. joulukuuta 1996 antaman päätöslauselman miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien periaatteen sisällyttämisestä Euroopan rakennerahastojen politiikkaan³ ,
- ottaa huomioon 20. joulukuuta 2000 tehdyn neuvoston päätöksen N:o 2001/51/EY naisten ja miesten tasa-arvoon liittyvää yhteisön strategiaa koskevan toimintaohjelman perustamisesta (2001–2005)⁴,
- ottaa huomioon valmisteluasiakirjan 3 "Naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien sisällyttäminen rakennerahastojen ohjelmiin ja hankkeisiin", Euroopan komissio, maaliskuu 2000,
- ottaa huomioon 13. maaliskuuta 2003 antamansa päätöslauselman naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien tavoitteista rakennerahastojen käytössä⁵,
- ottaa huomioon 5. kesäkuuta 2003 annetun päätöslauselman ehdotuksesta neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tiettyjen viljelykasvien tuottajien tukijärjestelmistä⁶,
- ottaa huomioon 7. marraskuuta 2002 antamansa päätöslauselman yhteisen maatalouspolitiikan väliarvioinnista⁷,
- ottaa huomion 5. kesäkuuta 2003 annetun päätöslauselman ehdotuksesta neuvoston asetukseksi Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EY) N:o 1257/1999 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 2826/2000 kumoamisesta⁸,
- ottaa huomioon 6. syyskuuta 2001 antamansa päätöslauselman 25 vuodesta vuoristoalueiden maanviljelyä koskevan yhteisön lainsäädännön soveltamista⁹,
- ottaa huomioon 30. toukokuuta 2002 antamansa päätöslauselman väliarvioinnista yhteisen markkinajärjestelyn uudistamisesta Agenda 2000:n yhteydessä¹⁰,

---

¹ KOM(2003) 23.

² EYVL C 139, 18.5.2000, s. 5.

³ EYVL C 386, 20.12.1996, s. 1.

⁴ EYVL L 17, 19.1.2001, s. 22.

⁵ P5_TA-PROV(2003)0093.

⁶ P5_TA-PROV(2003)0256.

⁷ P5_TA-PROV(2002)0532.

⁸ P5_TA-PROV(2003)0257.

⁹ EÜVL C 72, 21.3.2002, s. 353.

¹⁰ P5_TA(2002)0274.

- ottaa huomioon 30. toukokuuta 2002 antamansa päätöslauselman maaseudun kehittämistä Agenda 2000 -ohjelman puitteissa – Euroopan unionia ja ehdokasvaltioita koskeva väliaikaisarvio¹ ,
  - ottaa huomioon 17. Tammikuuta 2001 antamansa päätöslauselman nuorten viljelijöiden tilanteesta ja tulevaisuudennäkymistä Euroopan unionissa² ,
  - ottaa huomioon 15. helmikuuta 2000 antamansa päätöslauselman luonnoksesta komission tiedonannoksi jäsenvaltioille maaseudun kehittämistä koskevan yhteisöaloitteen suuntaviivojen vahvistamisesta (Leader+)³ ,
  - ottaa huomioon 15. marraskuuta 2000 antamansa lainsäädäntöpäätöslauselman ehdotuksesta neuvoston päätökseksi sukupuolten tasa-arvoa koskevaan yhteisön puitestrategiaan (2001–2005)⁴ liittyvästä ohjelmasta ja 3. heinäkuuta 2001 antamansa päätöslauselman vuoden 2001 työohjelmasta, ja katsoo, että sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisperiaatetta on sovellettava johdonmukaisesti myös maatalousalalla⁵ ,
  - ottaa huomioon 21. helmikuuta 1997 antamansa päätöslauselman itsenäisten ammatinharjoittajien avustavien aviopuolisoiden tilanteesta⁶ ,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 163 artiklan,
  - ottaa huomioon naisten oikeuksien ja tasa-arvoasioiden valiokunnan mietinnön sekä maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan lausunnon (A5-0230/2003),
- A. korostaa, että maatalousministerien neuvosto (27. toukokuuta 2002) määritteli maaseutualueiden miesten ja naisten yhtäläiset mahdollisuudet erottamattomaksi osaksi yhteistä maatalouspolitiikkaa,
- B. ottaa huomioon, että naisten yhtäläisten mahdollisuuksien parantamista maatalouden alalla ja maaseutualueilla ei otettu vakavasti huomioon YMP:n uudistamista koskevissa ehdotuksissa, ei tukijärjestelmien eikä maaseudun kehittämisen tukemisen yhteydessä,
- C. ottaa huomioon, että yhteisen maatalouspolitiikan väliarvioinnissa Agenda 2000:n suuntaviivat toisen pilarin (maaseudun kehittäminen) vahvistamiseksi katsotaan määrääviksi, ja maaseudun naisväestön asemaa pidetään erittäin tärkeänä eurooppalaisen maatalousmallin ja Euroopan unionin yleisen kehityspolitiikan edistämisen kannalta,

---

¹ P5_TA(2002)0275.

² EYVL C 17.1.2001, s.

³ EYVL C 339, 29.11.2000, s. 52.

⁴ EYVL C 337 E, 28.11.2000, s. 196.

⁵ EUVL C 65, 14.3.2002, s. 43.

⁶ EYVL C 85, 17.3.1997, s. 186.

- D. katsoo, että maaseudun naisilla on oltava yhtäläiset mahdollisuudet, jotta Euroopan maaseutualueiden olemassa olevia mahdollisuuksia kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan täysin hyödyntää; katsoo, että YMP:n onnistuminen ja monimuotoisuuden toteutuminen, maatalouden monipuolistaminen ja maaseudun kehittyminen ovat suoraan riippuvaisia naisten työpanoksesta,
- E. ottaa huomioon, että rakennerahastoja ja erityisesti Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastoa (EMOTR) koskevassa asetuksessa epätasa-arvoisuuden poistaminen ja miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen on ensisijainen tavoite,
- F. ottaa huomioon, että Leader+-aloitteen avulla maaseutualueiden naiset tukeutuvat strategioihin, jotka tähtäävät työllisyysmahdollisuuksien ja aktiivisuutensa parantamiseen, ja että kyseisen ohjelman väliarviointi laaditaan vuoden 2003 lopulla,
- G. katsoo, että tiukasti oikeudellisesta näkökulmasta katsottuna direktiivi 86/613/ETY miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin, maatalousalalla toimivat ammatinharjoittajat mukaan lukien, ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien naisten suojeluun raskauden ja synnytyksen perusteella on pantu täytäntöön jäsenvaltioissa, mutta käytännön lopputulos on epätydyttävä direktiivin alkuperäisiin tavoitteisiin nähden, kun otetaan huomioon, että sen sanamuodot ovat erittäin epäselviä ja sosiaaliturvan osalta puoliso-kumppanien omien tai johdettujen oikeuksien määrittäminen jätetään jäsenvaltioiden harkinnan varaan,
- F. katsoo, että 37 prosenttia Euroopan unionin maataloustyövoimasta on naisia, joiden panos on huomattava maatalouden kokonaistuotannossa ja maaseudun kehityksessä sekä tuotannon ja kulutuksen välisissä yhteyksissä, mutta on otettava huomioon seuraavat seikat: a) maaseudun naisväestö vanhenee, b) joka toinen naismaanviljelijä lukeutuu "puoliso-kumppani"-järjestelmään, jonka vuoksi heidän palkkauksensa, sosiaaliturvansa, terveydenhuoltonsa, eläkkeensä ja ammatillinen kehityksensä ovat erittäin huonoja, c) maatiloja johtavien naismaanviljelijöiden osuus on erittäin pieni, d) naismaanviljelijöiden koulutus ja jatkokoulutus on edelleen heikkoa, e) naisten osallistuminen maatalousosuuskuntiin ja -järjestöihin on epätydyttävä ja f) maaseutualueiden lukutaidottomuus tai lukutaito ja työttömyys koskee erityisesti naisia (joillakin alueilla naisten osuus on kaksinkertainen miehiin verrattuna),
- G. ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/73/EY miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa annetun neuvoston direktiivin 76/207/ETY muuttamisesta,
- H. ottaa huomioon, että uusien jäsenvaltioiden liittymisen myötä naismaanviljelijöiden määrä kasvaa huomattavasti, joka johtuu suhteellisen suuresta naisten osuudesta maataloustyövoimasta,
1. panee tyytyväisenä merkille 27. toukokuuta 2002 pidetyn maatalousministerien neuvoston päätelmät, joissa tähdätään sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisperiaatteen johdonmukaiseen soveltamiseen ja erityisesti määrittämään konkreettisia ensisijaisia tavoitteita, jotka on saavutettava miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien toteutumiseksi käytännössä sekä maatalouspolitiikassa että maaseudun

kehittämispolitiikassa;

2. kehottaa jäsenvaltioita panemaan täytäntöön tarvittavat naismaanviljelijöiden tukitoimet, erityisesti viimeisimmän maatalousministerien neuvoston asettamien suuntaviivojen perusteella, ottaen huomioon yleensä sukupuolten tasa-arvoon liittyvät näkökohdat ja erityisesti sukupuolinäkökohtien valtavirtaistamisperiaatteen täytäntöönpanon, edistäen niitä toisen pilarin, maaseudun kehittämiseen tarkoitettua tukea koskevien määräysten, yhteydessä; pyytää, että jäsenvaltiot raportoisivat aikaansaadusta edistyksestä komissiolle vuoden 2004 loppuun mennessä;
3. korostaa, että epätasa-arvoisuuden poistaminen ja yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen ovat tärkeimpiä tavoitteita sekä rakennerahastojen toimintasäännöissä että maaseudun kehittämistä koskevissa ohjelmissa ja aloitteissa, mutta tästä huolimatta naismaanviljelijät osallistuvat suunnitteluun ja hyödyntävät tarjolla olevia mahdollisuuksia hyvin vähäisessä määrin; pyytää komissiota varmistamaan, että asiaankuuluvien rakennerahastojen hankkeiden hyväksyntämenettelyjen yhteydessä kiinnitetään huomiota naismaanviljelijöiden aseman edistämiseen;
4. katsoo, että jotta toiseen pilariin kuuluvien tukien jakoa ja enimmäismääriä koskeva järjestelmä olisi tehokas, kaikissa ohjelmissa ja rahoitusjärjestelyissä olisi otettava huomioon maatiloilla työskentelevien lukumäärä; kehottaa näin ollen jäsenvaltioita uudistamaan nykyisiä laskutapojaan, joissa lasketaan ainoastaan maatilat eikä kaikkia siellä työskenteleviä, mikä syrjii kaikkia miestensä rinnalla työskenteleviä naisia;
5. toteaa, että yhteisen maatalouspolitiikan väliarvioinnin yhteydessä on varmistettava naisten aktiivinen osallistuminen maaseudun kehittämisstrategiaan, ja kehottaa komissiota analysoimaan asianmukaisesti uusien ohjelmien mahdollisia vaikutuksia miesten ja naisten yhtäläisiin mahdollisuuksiin ennen niiden täytäntöönpanoa, ottaen huomioon varojen jakamisen sukupuolinäkökohtien valtavirtaistamisperiaatteen mukaisesti ja maaseudun naisten tarpeiden kattamisen, ja jaettaessa varoja uudelleen kehottaa ohjaamaan suorien tukien mukauttamisen ansiosta kertyneet varat ensisijaisesti ohjelmiin, joihin sisältyy toimia eniten tarvitseville sosiaalisille ryhmille, joilla on kuitenkin kehityspotentiaalia, kuten naisille jäsenvaltioiden tai uusien jäsenvaltioiden maaseutualueilla;
6. kehottaa komissiota ryhtymään maaseudun kehittämistä koskevan yhteisen maatalouspolitiikan toisen pilarin ohjelmien ja toimien vahvistamisen yhteydessä:
  - a) toimiin naismaanviljelijöitä ja laajemmin maaseutualueiden asukkaita tukevan sosiaalisen infrastruktuurin luomiseksi ja vahvistamiseksi erityisesti terveyden, koulutuksen ja jatkokoulutuksen sekä kulttuurin alalla,
  - b) integroituihin toimiin, jotta kehitetään yrittäjyyttä, innovaatioita, ammatillista koulutusta, mukaan lukien tiedonhankinta, maatilojen hallintaan tarvittavien taitojen hankinta, maaseutumatkailu, luomuviljely, uusi teknologia (erityisesti Internetin käyttö), uudet energiamuodot, osuustoiminta, lukutaidottomuuden torjunta ja elinikäinen oppiminen;
7. kehottaa komissiota ja neuvostoa sisällyttämään nykyisiin YMP:n uudistusehdotuksiin tehokkaita toimia maaseudun naisten yhtäläisten mahdollisuuksien parantamiseksi ja

uusien kehitysmahdollisuuksien tarjoamiseksi heille; korostaa erityisesti, että YMP:n väliarvioinnilla on myönteinen vaikutus miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseen ainoastaan jos uudistuksen tavoitteita muutetaan perusteellisesti niin, että perheviljelmää ja pienien ja keskisuurien maatalousyrittäjien tukemista pidetään tärkeinä;

8. ottaa huomioon, että maaseudun kehittämisohjelmilla ja -aloitteilla on ollut varsin vähäinen vaikutus yhtäläisten mahdollisuuksien parantamiseen maaseudulla, ja kehottaa siksi komissiota sisällyttämään erityisen naisia koskevan hankkeen tulevaan rakennerahasto- ja maaseudun kehittämisohjelmaan (2007–2012);
9. kehottaa jäsenvaltioita edistämään rakennerahastojen toiminnan yhteydessä laadukasta työllisyyttä ja naisten yrittäjähänkeä ja osuustoimintakulttuuria, kun otetaan huomioon, että maaseutualueiden työttömyys koettelee ennen kaikkea naisia; katsoo, että jäsenvaltioiden on lisäksi luotava tai vahvistettava jo olemassa olevia luotettavia ja todennettuja koulutusjärjestelmiä naismaantilajelijöiden maantilajelykoulutuksen sekä integroidun ammatillisen koulutuksen alalla ja elinikäistä oppimista;
10. rohkaisee jäsenvaltioita - yhdessä paikallishallinnon kanssa ja pitäen tavoitteena sosiaalisen syrjäytymisen asteittaista poistamista maaseutualueilta sekä kannustimien luomista naisten osallistumiselle työelämään ja maataloustuotantoon, jotta tämä osallistuminen saataisiin tasapainoisemmaksi - panemaan täytäntöön toimintalinjoja, joilla parannetaan maaseutualueiden naisten yleisiä elinolosuhteita sekä luodaan maaseudun palvelujen (postipalvelut, kirjastot) tarjoamiseen soveltuva verkosto kehittämällä tai parantamalla julkisen liikenteen ja koulujen infrastruktuuria ja (pysyviä ja kausittaisia) lasten- ja vanhusten- sekä vammaishoidon rakenteita sekä yleisemmin terveydenhuolto- ja perhesuunnittelupalveluja;
11. kehottaa jäsenvaltioita yhdessä paikallisviranomaisten kanssa edistämään maatalousluottojen käyttöä sekä julkisten ja yksityisten lainanantajien vuorovaikutusta mikroluottojen ja joustavien lainojen tarjoamiseksi naisille yritystoiminnan aloittamista varten;
12. kehottaa jäsenvaltioita kehittämään indikaattoreita, joiden avulla jäsenvaltiot voivat kerätä vertailukelpoisia tietoja, jotta vuoden 2003 loppuun mennessä laadittavaan Leader+-ohjelmien väliarviointiin voitaisiin sisällyttää myös tietoja naismaantilajelijöiden määrällisestä ja laadullisesta osallistumisesta näihin ohjelmiin ja toimien vaikutuksista naisten elämään;
13. kehottaa jäsenvaltioita Leader+-aloitteen ja erityisesti paikallisten toimintaryhmien toiminnan yhteydessä toisaalta asettamaan sukupuolinäkökohdan etusijalle ja toisaalta varmistamaan naisten vähimmäisosallistumisen paikallisten toimintaryhmien kumppaneina; katsoo, että tässä yhteydessä on lisättävä naisille myönnettävää rahoitustukea ja neuvontaa, jotta he osallistuisivat maaseudun kestävä kehityksen ohjelmiin joko yksityishenkilöinä tai osuustoimintajärjestöjen kautta;
14. pahoittelee, että miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin, maatalousalalla toimivat ammatinharjoittajat mukaan lukien, annetun direktiivin 86/613/ETY laimeiden sanamuotojen tuloksena on saavutettu vain vähän edistymistä jäsenvaltioiden itsenäisten ammatinharjoittajien tai maatalousalalla

toimivien henkilöiden työhön osallistuvien puolisojen työn ja riittävän suojelun tunnustamisessa;

15. esittää huolensa siitä, että komissio ei ole ryhtynyt mihinkään konkreettisiin toimiin Euroopan parlamentin aikaisempien päätöslauselmien pohjalta, jotka koskevat itsenäisten ammatinharjoittajien avustavien aviopuolisoiden tilannetta ja joissa pyydetään muun muassa seuraavia toimia:
  - avustavien aviopuolisoiden pakollinen rekisteröinti, jotta he eivät enää ole näkymättömiä työntekijöitä,
  - jäsenvaltioiden velvollisuus toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että avustavat aviopuolisot voivat hakea vakuutusturvaa, joka kattaa terveydenhuollon, vanhuuseläkkeen, äitiysavustuksen, sijaisen palvelut ja invaliditeetin;
16. naismaanviljelijöiden työn arvostuksen nostamiseksi laatimalla maatalousyrityksessä tasavertaisina kumppaneina työskenteleviä naismaanviljelijäpuolisoita koskevat eurooppalaiset säännöt, joissa maanviljelijäpuolisolle varmistetaan vähimmäisturva, johon sisältyvät sosiaaliset perusoikeudet, pyytää komissiota aloittamaan tämän uudistuksen valmistelemalla uuden muutetun direktiivin ja vahvistamaan ennen kaikkea direktiivin 6 artiklaa, jotta katetaan kaikki puolisona-kumppanina toimivaa naismaanviljelijää uhkaavat vaarat, erityisesti kun on kyse sosiaaliturvasta, terveydenhuollosta, vanhuuseläkkeestä, äitiyspäivärahoista ja sijaispalveluista, vammaisuudesta ja invaliditeetista; katsoo, että direktiivin on oltava kaikissa suhteissa jäsenvaltioita sitovampi, koska se on ainoa tapa vakuuttaa maataloilla puolisoina-kumppaneina toimivat naiset siten, että heihin ulotettaisiin ammatillinen järjestelmä, jonka kautta he nauttivat johdettujen oikeuksien lisäksi myös aivan omista sosiaalisista oikeuksistaan; pyytää komissiota arvioimaan nykytilannetta nykyisissä ja uusissa jäsenvaltioissa ja ehdottamaan muutettua direktiiviä vuoden 2004 loppuun mennessä;
17. kehottaa niitä jäsenvaltioita, jotka eivät ole sitä vielä tehneet, ryhtymään tarvittaviin toimiin maataloilla puolisoina-kumppaneina työskentelevien naisten työn tunnustamiseksi ja heidän tarjoamansa työpanoksen ottamiseksi huomioon ja varmistamiseksi sosiaaliturvassa ja eläkkeissä niin, että perheviljelmää koskevat kustannukset pidetään kohtuullisina;
18. pyytää komissiota ja jäsenvaltioita erityisesti takaamaan miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun ja yhtäläiset mahdollisuudet, mukaan luettuna samapalkkaisuuden periaatteen täysi sisällyttäminen maatalousalalle;
19. kehottaa jäsenvaltioita edistämään naismaanviljelijöiden tasapainoista edustusta (paikallisella ja Euroopan tasolla) eri päätöksentekoelementeissä sekä ammatillisella että valtiollisella tasolla (maatalousalan ammattijärjestöt, alakohtaiset järjestöt, maatalousosuuskunnat, maaseudun naisten kansalaisjärjestöt, maatalouskamarit, ammattiyhdistykset, maatalousministeriöt jne.) ja toimimaan yhteistyössä paikallishallinnon kanssa rohkaistakseen ja tukeakseen naisia osallistumaan maaseudun kulttuurielämään ja yhteiskunnalliseen elämään (perustamalla yhdistyksiä ja rohkaistamalla aloitteiden tekemistä);

20. kehottaa jäsenvaltioita nostamaan naismaanviljelijän ammatin arvostusta, mikä edellyttää myös maatilalla tehdyssä työssä saavutetun ammattitaidon ja pätevyyden tunnustamista; katsoo, että maatalousalan koulutuksen ja muiden alojen koulutuksen yhdenvertaisuuden todellinen tunnustaminen auttaisi keventämään naismaanviljelijöiden koulutusohjelmaa etenkin niiden kohdalla, jotka alkavat toimia maanviljelijöinä myöhemmin elämässään harjoitettuaan sitä ennen jotakin muuta ammattia; katsoo, että toimivaltaisten viranomaisten olisi tunnustettava maatalouden harjoittamisessa saavutettu ammattitaito ja pätevyys;
21. kehottaa komissiota perustamaan maatalouden pääosastoon yksikön, joka vastaa kaikista sukupuoleen ja maatalouteen liittyvistä politiikoista ja jonka tärkeimpänä tehtävänä on ottaa käyttöön välineitä, joilla sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen sisällytetään kaikkeen asiaankuuluvaan lainsäädäntöön ja politiikkaan;
22. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan tehokkaita, olemassa olevaa Daphne-ohjelmaa täydentäviä toimenpiteitä etenkin maaseutualueilla yleisen perheväkivallan torjumiseksi;
23. kehottaa nykyisiä ja uusia jäsenvaltioita toteuttamaan konkreettisen tutkimuksen naismaanviljelijöiden tilanteesta ja yleisemmin naisten tilanteesta maaseutualueilla, jotta suunnitellaan tarvittavia toimintalinjoja, asiaa koskevaa lainsäädäntöä ja kehitysstrategioita, jotka vastaavat heidän käytännön tarpeitaan, sekä rekisteröimään ja julkaisemaan järjestelmällisesti naismaanviljelijöitä koskevia tietoja, määrällisiä ja laadullisia indikaattoreita ja tilastoja; kehottaa komissiota yhteensovittamaan nämä tutkimukset ja luomaan niille yleisen kehyksen sekä varmistamaan, että nämä tutkimukset toimitetaan parlamentille vuoden 2004 loppuun mennessä;
24. panee tyytyväisenä merkille Euroopan Leader-seurantakeskuksen merkittävän panoksen maaseutualueita koskevan tiedotuksen, tietojen keruun ja niiden analysoinnin alalla, ja kehottaa komissiota nopeuttamaan Leader+-seurantakeskuksen toiminnan aloittamista ja pyytää Eurostatin avulla rekisteröimään, analysoimaan ja julkaisemaan järjestelmällisesti maaseutualueiden naisia koskevia tietoja sekä määrällisiä ja laadullisia indikaattoreita ja tilastoja:
  - a) eliminoiden naisten ja miesten välisiä eroja koskevat suuret puutteet maataloustilastoissa sekä tietojen ja indikaattoreiden keruussa esiintyvät syrjivät vääristymät,
  - b) sukupuolikohtaisten tilastojen, indikaattoreiden ja tietojen keruu, kodifointi ja levittäminen (väestötieteelliset kysymykset ja perheeseen, monitahoiseen työllisyyteen, tulotasoon, koulutukseen, terveyteen, politiikkaan, väkivaltaan ja sosiaaliseen syrjäytymiseen liittyvät kysymykset), yhteisön politiikka ja ohjelmat sekä niistä saadut tulokset maaseudun kehittämisessä,
  - c) naismaanviljelijöiden integroimista ja osallistumista paikalliseen kehitykseen ja maaseudun elinkeinoelämään sekä yhteiskunnalliseen elämään koskevien hyvien käytäntöjen ja esikuvien (benchmarks) keruu ja levittäminen,
  - d) Leader+ -ohjelman täytäntöönpanoa ja edistymistä koskevien raporttien laatiminen

siten, että seurataan ja arvioidaan sen vaikutuksia maaseutualueiden naisten elämään;

25. kehottaa komissiota ottamaan huomioon yhteisen maatalouspolitiikan arvioinnin ja uusien jäsenvaltioiden liittymisen yhteydessä ehdokasvaltioiden erityispiirteet (suuret rakenteelliset erot EU:n nykyisiin jäsenvaltioihin nähden); kehottaa komissiota ryhtymään tarvittaviin toimiin Leader+-ohjelman laajentamiseksi ja mukauttamiseksi uusiin tosiseikkoihin, kun on kyse uusien jäsenvaltioiden naisten tilanteesta maaseudun talouselämässä ja panoksesta, jonka he voivat antaa maaseudun kehittämiseen;
26. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komissiolle, neuvostolle sekä jäsenvaltioiden ja uusien jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

Euroopan unionin maaseutualueiden naiset yhteisen maatalouspolitiikan väliarvioinnin yhteydessä

A. Naismaanjelijän asema Euroopan unionissa nykyään

Nykypäivän Euroopan unionissa, jossa pyritään luomaan tehokas maaseudun kehittämisstrategia ja poistamaan paikallista ja alueellista eriarvoisuutta, on välttämätöntä aktivoida kaikki maaseutualueiden henkilöresurssit ja ryhtyä toimiin, joilla vastataan kaikkien kansalaisten tarpeisiin eurooppalaisen maatalousmallin arvojen pohjalta ja miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien peruseriaatteen mukaisesti.

EU tarvitsee nuoria maanjelijöitä, niin miehiä kuin naitakiin. Maanjelijäväestö, erityisesti naiset, vanhenee, ja maataloudessa työskenteleminen houkuttelee hyvin harvoja Euroopan nuoria. Huolimatta siitä, että 37 prosenttia Euroopan unionin maataloustyövoimasta on naitia ja 20 prosenttia heistä johtaa maataloja, EU:n ehdotuksissa yhteisen maatalouspolitiikan väliarviointia varten ei mainita lainkaan naitmaanjelijöiden perustavanlaatuiseen asemaan ja tarpeeseen vahvistaa sitä.

On kuitenkin rohkaisevaa, että maatalousministerien neuvosto (27. toukokuuta 2002) tunnusti maaseutualueiden miesten ja naisten yhtäläiset mahdollisuudet vuonna 2002 yhteisön maatalouspolitiikan tärkeäksi osa-alueeksi. Neuvostossa painotettiin selkeästi naisten merkitystä tällä tuotantoalalla, heidän monimuotoista panostaan Euroopan maataloudelle sekä maaseutualueiden naisten tukemisen merkitystä maaseudun kehittämisaloitteiden kautta, jotka muodostavat maatalouspolitiikan toisen pilarin.

Tätä poliittista tahtoa on hyödynnettävä, jotta turvataan

- eurooppalaisen maatalouden jatkuvan kehitysmallin säilyttäminen ja parantaminen; mallissa on otettava huomioon laatu ja monitoiminnallisuus, tasapainoisuus ja ympäristön kunnioittaminen ja henkilöresurssien on oltava siinä ensisijaisen tärkeässä asemassa
- sellaisen mallin säilyttäminen, jossa naiset ja miehet otetaan huomioon samantarvoisesti myös heidän asemassaan työelämässä ja tuotannossa sekä osallistumisessa päätöksentekoon
- maaseudun kehittämisen malli, jossa naitille tarjoutuu valintamahdollisuus jäädä maaseudulle ja heille luodaan työllisyyteen, koulutukseen ja sosiaaliseen infrastruktuuriin perustuvat elinolosuhteet, joiden avulla he voivat elää vaikeuksitta maaseudulla.

Naisten osallistuminen maatalouteen ja tuotantoon

- **Määrälliset tilastot**

EU:n maataloilla työskentelevistä 14,65 miljoonasta henkilöstä 5,37 miljoonaa on naisia (37 %:n osuus)¹. Osuudet luonnollisesti vaihtelevat jäsenvaltioittain². Maat, joissa on kirjattu suurin naisten osuus maataloustyömarkkinoilla, ovat Portugali (49 %), Itävalta (noin 47 %) ja Kreikka (43 %). Keskiuuri osuus on kirjattu Saksassa (36 %), Italiassa (33 %), Ranskassa ja Alankomaissa (32 %) sekä Suomessa (31 %). Ääripäässä ovat Irlanti (noin 11 %), Yhdistynyt kuningaskunta ja Tanska (22 %), Ruotsi (23 %), Luxemburg (24 %), Espanja (25 %) ja Belgia (28 %).

• **Laadulliset tilastot³ (ikä, asema tuotannossa, alat, koulutus, työaika, palkka)**

Ikä: Maaseutualueiden naisväestö vanhenee. Alle 35-vuotiaiden naismaanhiljelijöiden osuus on vain 18 %, kun se miehillä on 22 %; 35–44-vuotiaiden osuus on sekä naisilla että miehillä 17 %, 45–65-vuotiaiden osuus naisilla 23,5 % ja miehillä 19,5 % ja yli 65-vuotiaiden osuus naisilla 20 % ja miehillä 22 %.

Asema tuotannossa: Yhtä viidestä Euroopan unionin maataloista johtaa nainen. Käytettävissä olevien viimeisimpien tilastojen mukaan 1,3 miljoonaa naista johtaa maatilaa EU:ssa (19 %). Tämä määrä on kasvanut vain 1 %:lla viimeisten kymmenen vuoden aikana. Kärjessä ovat Itävalta (29 %) ja Italia (24 %), ja pienin osuus on Tanskalla (7 %) ja Alankomailla (6 %). Tästä huolimatta on korostettava, että 82 % näistä naisten johtamista maataloista on kooltaan pieniä ja vain 3 % suuria tiloja.

"Puoliso–kumppani"-järjestelmä: Noin joka toinen maataloustuotannossa työskentelevä ja maaseudulla elävä nainen (48 %) kuuluu tuottajaviljelijän "puoliso–kumppani"-järjestelmään. Kaikista tuottajaviljelijän puolisoiksi–kumppaneiksi ilmoittautuvista maanhiljelijöistä 80 % on naisia. Tämä osuus on vakaa ja lähes sama kaikissa jäsenvaltioissa. Suurimmat osuudet on kirjattu Alankomaissa (97 %), Irlannissa (94 %) ja pienimmät osuudet Ranskassa (72 %) ja Espanjassa (66 %). Huomattakoon, että joissakin jäsenvaltioissa tuottajaviljelijä-puolison jäädessä eläkkeelle puolisoiksi ilmoittautunut henkilö voi kansallisen lainsäädännön mukaan saada tuottajaviljelijän aseman.

Vuokratyövoimajärjestelmä: Puoliso–kumppani-järjestelmän ohella on myös joukko maaseudun naisväestöä, joka suuntautuu yhä enemmän maaseudun talouselämän muille aloille ja muuhun toimintaan vuokratyövoiman muodossa. Kyseessä on ennen kaikkea osa-aikatyö pk-yrityksissä, jotka toimivat maaseudulla, ja se merkitsee keinoa päästä todelliseen ammatilliseen järjestelmään, jossa työ tunnustetaan ja sille annetaan sama arvo. Tästä vuokratyövoimasta, jonka osuus maatalouden kokonaistyövoimasta on 7,1 %, naisilla on 23 %:n osuus. Pienimmät osuudet on kirjattu Kreikassa (4,5 %), Irlannissa (7,7 %), Italiassa (9,6 %) ja Espanjassa (10,3 %), ja suurimmat osuudet Portugalissa (29,1 %), Tanskassa, Saksassa ja Itävallassa (30 %) sekä Suomessa (40 %). Tällä alalla täysipäiväisesti työskentelevien naisten osuus on 48 % ja osa-aikatyössä olevien osuus 28 %. Kyseessä ovat nuoret naiset (44 % alle 35-vuotiaita ja vain 11 % alle 55-vuotiaita).

¹ Agriculture in Europe: the spotlight on women, Statistics in focus – Agriculture and Fisheries, Theme 5-7/2001.

² Lähde: Eurostat (Euro-Farm)-2001, The agriculture economy in the European Union.

³ Lähde: Eurostat (Euro-Farm)-2001, The agriculture economy in the European Union.

Alat: Tärkeimmiksi maataloudessa ja maataloustuotannossa työskentelevien naisten aloiksi katsotaan¹ a) kasvinviljely, b) kukkaviljely, c) oliivinviljely ja d) yhdistelmäviljely. Näillä neljällä alalla naisten osuus on 31 % kokonaistyövoimasta ja heidän osallistumisensa on 36–39 %. Näillä aloilla erot miesten ja naisten työllisyydessä ovat pienimmät.

Tätä vastoin alat, joilla naisia työskentelee vähiten, ovat seuraavat: a) viljan ja viljatuotteiden erikoistunut tuotanto, b) oliivipuiden erikoistunut viljely, c) nautakarjan sekakasvatus, d) vuohien ja lampaiden kasvatus ja e) sikojen ja siipikarjan kasvatus. Naisten osuus yhteistuotannosta ja -työvoimasta on 22–28 %.

Työaika: Maaseutualueilla ei ole mahdollista määrittää työtä tarkasti paikan ja ajan suhteen. Merkittävä osa tästä työstä ei ole näkyvää. Ammattityöhön ja kotitöihin käytettävä aika sekä henkilökohtainen vapaa-aika ulottuvat toistensa päälle. Työajan käsitettä, jota yleensä käytetään palkkatyön määrittämiseen, ei voida soveltaa sellaisenaan maatalouteen ja erityisesti naisiin, jotka työskentelevät maataloudessa kumppaninsa alaisuudessa.

Naismaanviljelijät (vuokratyöntekijät ja perhetiloilla työskentelevät naiset) vastaavat 31 %:n osuudesta maatilojen kokonaistyöajasta. Tämä osuus on pysynyt lähestulkoon vakaana viime vuosikymmeninä.

Osa-aikatyö on yleisempää naisilla kuin miehillä. Vain 12 % naismaanviljelijöistä työskentelee täysipäiväisesti (vastaava osuus miehillä on 27 %), ja 54 % osa-aikatyössä (miehistä 43 %). Tästä huolimatta on korostettava jälleen, että tilanne vaihtelee jäsenvaltioittain. Kärjessä on Tanska, jossa 40 % naisista työskentelee täysipäiväisesti maatalousalalla, ja seuraavana Belgia 30 %:n osuudella ja sitä seuraavana Irlanti. Ääripäässä ovat Kreikka 4 %:n osuudella ja Italia 7 %:n osuudella. Osa-aikatyön luonne vaihtelee maittain, ja se on usein tilapäistyötä tai kausityötä.

Osa-aikatyötä esiintyy aloittain etupäässä suurilla ja vakailla viinintuotantotiloilla, hedelmän- ja sitruhedelmänviljelytiloilla, viljatuotteiden viljelyssä ja oliivinviljelyssä. Tätä vastoin sikojen, siipikarjan ja nautakarjan kasvatuksessa, maidontuotannossa ja kukkaviljelyssä naiset tekevät osa-aikatyötä suurempia tuntimääriä.

Palkka²: Taloudellisesti aktiivisten naismaanviljelijöiden palkkatasoa on lähes mahdotonta mitata, mikä johtuu puutteellisista tiedoista. Monet naiset (ennen kaikkea perinteisissä perheyriyksissä tai -tiloilla pitkälti ruumiillisessa työssä työskentelevät naiset) eivät saa lainkaan rahallista korvausta, koska heidän työnsä on osa perheen yhteistulojen hankkimista. Silloin kun palkkioita maksetaan (vuokratyöntekijöille), palkat ovat erittäin pieniä, koska yleensä kyseessä on "alempiarvoinen" osa-aikatyö aloilla, joilla yleisesti maksetaan pientä palkkaa.

Elämänlaatu: On havaittu, että ei ole laadittu lainkaan toimintalinjoja naismaanviljelijöiden tukemiseksi ensisijaisen tärkeissä kysymyksissä, kun on kyse terveydestä (ennalta ehkäisevä terveydenhoito; sairaus-, vammaisuus-, työtapaturma- ja työkyvyttömyystapauksia koskevat

¹ L'agriculture au féminin, Commission Européenne, 2002, ISBN 92-894-2036-7.

² Women in the rural economy: European Commission, Employment, Industrial Relations and Social Affairs DG V/A/3 – Equal Opportunities Unit. Document Ref: V/7228/93-EN.

säännökset puuttuvat; altistuminen vaarallisille aineille), psykologisesta tuesta, tiedottamisesta ja virkistyksestä. Niin ikään puutteellisia ovat lastenhoitorakenteet ja muut sosiaaliset rakenteet, kuten julkinen liikenne, koulut ja muut perhe-elämään vaikuttavat rakenteet.

Koulutus: Koulutusta koskevista tutkimuksista saadut tiedot ja tilastot keskittyvät ainoastaan maatalonjohtajien ja maatalonviljelijöiden eikä kaikkien maanviljelijöiden yhteensä, sekä naisiin että miehiin. Erityisesti voidaan sanoa, että koulutustaso nousee, mutta naisten kohtaamat ongelmat ovat edelleen huolestuttavia. Naiset saavat keskimäärin vähemmän koulutusta kuin miehet. On huomattava, että koulutus liittyy etupäässä teknologiaan ja talouteen ja se on pääsääntöisesti hyvin käytännönläheistä ja teknistä. Naisista 95 % ja miehistä 87 % on saanut käytännön koulutusta, kun taas vain 2 % naisista ja 7 % miehistä on saanut täydellistä tai erikoistunutta maatalousalan koulutusta.

Viime vuosikymmenen aikana täyden maatalousalan koulutuksen saaneiden naisten osuus on noussut vain 1 %:sta 2 %:iin. Kärkitilaa pitävät Ranska 9 %:n osuudella (miesten osuus 36 %) ja Luxemburg 8 %:n osuudella (miesten osuus 40 %), ja alemmalla tasolla ovat esimerkiksi Portugali 0 %:n osuudella (miesten osuus 1 %), Kreikka samoin 0 %:n osuudella (miesten osuus 0 %) ja Italia 1 %:n osuudella (miesten osuus 2 %).

B. Yhteisön politiikka ja eurooppalainen naismaanviljelijä

• Asetukset

Joukolla asetuksia¹ määritellään ja keskitetään yhteisön tavoitteet ja toimet maaseudun kehittämiseksi. Erityisesti asetuksessa (EY) N:o 1257/1999 maaseudun kehittämisen tuesta todetaan, että olisi käynnistettävä ja tuettava naisten tukemia ja toteuttamia toimenpiteitä ja suunnitelmia epätasa-arvoisuuden poistamiseksi sekä miesten ja naisten välisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi. On korostettava, että vaikka asetuksissa viitataan yksityiskohtaisesti ja säännellään eri kysymyksiä, kuten nuorten viljelijöiden tilannetta ja heille myönnettäviä etuja, koulutusta ja ammatillista koulutusta sekä varhaiseläkkeitä, niissä ei oteta lainkaan huomioon näillä aloilla työskentelevien naisten kohtaamia erityisongelmia.

Myös rakennerahastoja koskevassa asetuksessa² todetaan, että rahastoista tuettavien toimien avulla olisi pyrittävä poistamaan eriarvoisuutta ja edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. Maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla asiasta vastaava elin on Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR). Kyseisen rahaston kautta myönnetään varoja taantuville maaseutualueille (tavoite 2). On huomattava, että määritettäessä maaseutualueita taantuviksi otetaan huomioon tietyt kriteerit (asukastiheys, maataloudessa työskentelevien osuus, sosiaaliset ja taloudelliset ongelmat, väestön ikääntyminen ja aktiivisen maataloustyövoiman väheneminen) ilman, että otettaisiin huomioon naisten osallistumista ja työllisyyttä, vaikka he ovat aktiivisen työväestön herkin osa.

¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 1257/1999 Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta; neuvoston asetus (EY) N:o 1258/1999 yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta; neuvoston asetus (EY) N:o 1259/1999 yhteisen maatalouspolitiikan mukaisia suoran tuen järjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja komission asetus (EY) N:o 1750/1999 Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

² Neuvoston asetus (EY) N:o 1260/1999 rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä.

• Direktiivit

Tärkein naismaanviljelijöitä koskeva direktiivi on direktiivi 86/613/ETY miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin, maatalousalalla toimivat ammatinharjoittajat mukaan lukien, ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien naisten suojeluun raskauden ja synnytyksen perusteella. Tällä direktiivillä pyritään a) varmistamaan puolisojen–kumppaneiden sosiaaliturva (vapaaehtoiseen maksuihin perustuva järjestelmä silloin kun he eivät kuulu puolison sosiaaliturvan piiriin), b) tunnustamaan puolisojen–kumppanien työ (velvoittamatta jäsenvaltioita ryhtymään konkreettisiin toimiin), c) suomaan mahdollisuus tarjota tukea raskauden aikana ja helpottaa äitiyttä ja d) tarjoamaan mahdollisuuden turvautua oikeustoimiin edellä mainittujen oikeuksien turvaamiseksi.

Tiukasti oikeudellisesta näkökulmasta katsottuna kaikki jäsenvaltiot ovat panneet tämän direktiivin täytäntöön. Käytännön lopputulos ei kuitenkaan ole tyydyttävä direktiivin alkuperäisiin tavoitteisiin nähden, joilla tähdättiin puoliso–kumppani-järjestelmän konkreettiseen parantamiseen. Suurimman ongelman muodostavat direktiivin äärimmäisen yleiset ja epäselvät sanamuodot ja ennen kaikkea sosiaaliturvan osalta se, että puoliso-kumppanien samojen tai johdettujen oikeuksien määrittäminen jätetään jäsenvaltioiden harkinnan varaan.

Kyseisen direktiivin kattamien eri säännösten laajan soveltamisalan vuoksi on erittäin vaikeaa määrittää, kuinka pitkälle kukin kansallinen lainsäädäntö on täysin yhteisön oikeuden mukaista. Euroopan komission kyseisen direktiivin täytäntöönpanosta jäsenvaltioiden kansallisessa oikeusjärjestyksessä laatiman viimeisimmän kertomuksen¹ perusteella voidaan muodostaa hyvin yleinen kokonaiskuva EU:n tilanteesta.

Joidenkin maiden kansallisessa lainsäädännössä naismaanviljelijöiden (puolisot–kumppanit) katsotaan kuuluvan yleiseen sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmään (Belgia, Tanska, Alankomaat). Saksassa tarjotaan johdetut oikeudet sosiaaliturvan osalta ja naismaanviljelijät kuuluvat yleiseen eläkejärjestelmään. Espanja ja Ranska tarjoavat niin ikään johdetut oikeudet sosiaaliturvan ja eläkkeiden osalta. Irlanti edellyttää johdettuja oikeuksia eläkkeissä mutta ei sosiaaliturvassa. Italiassa ei tunnusteta samoja sosiaaliturva-oikeuksia, ja Luxemburgissa edellytetään pakollista sosiaaliturvaa ja eläkkeitä molemmille sukupuolille. Portugalissa edellytetään johdettuja oikeuksia sosiaaliturvaan, ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa on voimassa korvauksiin perustuva sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmä (puolison maksujen mukaan). Kreikassa sosiaaliturva on pakollinen toiselle puolisoista, mikä luo johdetut oikeudet toiselle puolisolalle, kun taas eläke myönnetään vain maanviljelijä-äideille, vieläpä monilapsisille.

Nykyään pidetään pakottavan tärkeänä, että direktiiviä tarkastellaan uudelleen ja sitä mukautetaan uusiin tosiseikkoihin ja EU:n tavoitteisiin samoin kuin sukupuolten välistä tasa-arvoa koskevaan yhteisön säännöstöön.

---

¹ KOM(94) 163.

• Ohjelmat

Neljällä yhteisöaloitteella Interreg III, Equal, Urban ja Leader+ edistetään naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia. Erityisesti Leader+-aloitteella tuetaan nuoria ja naisia, jotka ovat maaseutualueiden kehityksen liikkeellepanevia voimia, ja edistetään ensisijaisesti strategioita, jotka tähtäävät kyseisten kohderyhmien työllisyysmahdollisuuksien ja aktiivisuuden parantamiseen.

Leader+-ohjelman väliarviointi tehdään vuoden 2003 lopulla. Tätä arviointia varten on laadittu suuntaviivat (arviointiin liittyvien yhteisten kysymystaulukoiden avulla). Arvioinnissa määräävinä kriteereinä pidetään seuraavia seikkoja: a) missä määrin tukea saavan väestön jakautuminen sukupuolen mukaan edistää tasapainoisen väestörakenteen säilymistä/tukemista, b) ovatko naiset tyydyttävästi edustettuina päätöksentekoprosessissa ja c) kuinka hyvin maaseutualueiden naisten tarpeet otetaan huomioon toimia valittaessa.

Ensimmäisten käytettävissä olevien yksittäisten, ennen kaikkea paikallisryhmien toiminnasta saatavien arvioiden¹ perusteella voidaan vetää johtopäätös, jonka mukaan miesten ja naisten välisen tasa-arvopolitiikan soveltaminen ja edistäminen maataloudessa vaihtelee jäsenvaltioittain. Leader+-ohjelmaan sisältyvissä ehdotuksissa esimerkiksi Ranskassa naiset ja nuoret asetetaan etusijalle ja Ruotsin ohjelmassa edellytetään vähintään 40 %:n naisten osallistumista paikallisryhmien kumppaneihin, mutta heidän todellisen osallistumisensa arvioidaan olevan 67 %. Alankomaissa on määritetty, että naisten osallistumisen paikallisryhmiin on oltava 20–50 %. Pienin osuus on Portugalissa (17 %). Yhteisön tasolla naisten osallistumisen osuus on 30 %. Kun on kyse ehdotetuista suunnitelmista valtioiden välisestä maatalousalan yhteistyöstä, jonka osana tarjotaan teknistä tukea, ohjelmaan osallistuvien naisten osuus on 40 %. Sitä vastoin vain 3 % innovatiivisia toimia sisältävistä suunnitelmista näyttää olevan naisten kehittämisiä.

C. Yhteisen maatalouspolitiikan arvioinnista

Viime vuosina tarve vahvistaa maanviljelijänaisten asemaa maataloustuotannossa ja taloudellisessa kehityksessä on tunnustettu osana hajauttamis- ja aluepolitiikkaa, rakennepolitiikkaa ja sosiaalipolitiikkaa. Tämä johtuu painopisteen siirtämisestä kehityksen alakohtaisesta näkökulmasta (yhteisen maatalouspolitiikan ensimmäinen pilari) alueelliseen näkökulmaan sekä sen tunnustamisesta, että maaseutualueet on säilytettävä hyödyntämällä sisäsyntyistä ainesta ja henkilöresursseja eikä hintoja tukemalla. Näiden uusien tekijöiden valossa, jotka on jo sisällytetty monitoiminnallista maataloutta koskevaan yhteisön politiikkaan Berliinin huippukokouksessa (maaliskuussa 1999) ja Agenda 2000:n toteuttamisen myötä on välttämätöntä ryhtyä tarvittaviin toimiin ja edistettävä maaseudun naisten osallistumista ja merkittävää asemaa kestävän maatalouskehityksen takaamiseksi.

Jotta naiset voivat toimia tärkeässä tehtävässä toteutettaessa maaseudun kehittämisstrategioita, on analysoitava asianmukaisesti mahdollisia vaikutuksia miesten ja naisten yhtäläisille mahdollisuuksille ennen uusien ohjelmien soveltamista, ja jotta he voivat osallistua varojen uudelleenjakamiseen, tukien vähentämisestä jäljelle jäävät summat on suunnattava varoja

---

¹ Leader et les femmes en milieu rural – Info LEADER, maaliskuu 2001, nro 86.

eniten tarvitseville mutta myös kehitysmahdollisuuksia omaaville yhteiskuntaryhmille, kuten naisille.

Ongelmien analysoimiseksi totuudenmukaisemmin myös naisten on osallistuttava keskusteluihin yhteisen maatalouspolitiikan väliarvioinnista (yleiseurooppalaiset maatalousjärjestöt, kansalaisyhteiskunta, maatalousalan kansalaisjärjestöt), jotta otetaan huomioon naisten tarpeet ja ehdotukset elämänlaatunsa kohentamiseksi sekä nuorten pitämiseksi maaseudulla ja houkuttelemiseksi sinne.

Erytyisesti rakennerahastojen ollessa kyseessä kaikissa rahoitusta saavissa ohjelmissa sitoumus miesten ja naisten yhtäläisiin mahdollisuuksiin on muunnettava tavoitteiksi ja konkreettisiksi toimiksi paikallisten maaseutuyhteisöjen todellisten tarpeiden ja alueellisen koheesion tavoitteen mukaisesti. Rakennerahastojen toiminnalla on rohkaistava tukemaan ja edistämään naismaantilajelijöiden yrittäjähenkeä, laadukasta työllisyyttä ja elinikäistä oppimista samoin kuin poistamaan asteittain esteitä, jotka haittaavat naisten työntekoa ja osallistumista maataloustuotantoon sekä päätöksentekoeleimiin.

Kun otetaan huomioon, että maaseutualueiden työttömyys koettelee ennen kaikkea naisia (joillakin alueilla naisten työttömyys on kaksinkertainen miesten osuuteen verrattuna), työttömyyttä voidaan torjua tehokkaasti vain pyrkimällä luomaan uusia työpaikkoja. Tähän on kuitenkin liitettävä maaseutualueiden naisten yleisen toimeentulon parantaminen ja soveltuvan sosiaalisten palvelujen tarjontaverkoston luominen. Maaseutualueilla on luotava tai kehitettävä nykyisiä julkista liikennettä, lasten ja vanhusten hoitoa sekä yleisesti terveydenhuoltopalveluita.

Yhteisen maatalouspolitiikan toisen pilarin tukemiseen tähtävissä uusissa suuntaviivoissa, eli maaseudun kehittämisen tukemisessa, on otettava järjestelmällisesti huomioon naismaantilajelijöiden tukeminen eri aloilla ja kaikissa uusissa työllisyyden muodoissa, jotka ovat olennainen osa maaseudun kehitystä (maaseutumatkailu, uudet energiamuodot, luomuviljely, paikallispalvelut, kulttuuritapahtumat).

Jäsenvaltioita on myös rohkaistava laatimaan tutkimuksia naismaantilajelijöiden tilanteesta ja tarvittavien kehityspolitiikkojen suunnittelusta, maaseutualueidensa tarpeisiin liittyvästä asiasta koskevasta lainsäädännöstä sekä samalla sukupuolten välisen tasa-arvon edistamisestä kaikin tavoin, kuten tiedotuskampanjoin ja parantamalla maaseudun miesväestön tiedostavuutta.

Kun on kyse tiedotuksesta, tietojen keruusta ja analysoinnista, on painotettava Euroopan Leader-seurantakeskuksen merkittävää panosta maaseutualueiden kehittämisessä. Tämän elimen toiminnassa on kuitenkin taattava myös verkottuminen ja tiedottaminen seuraavista seikoista: a) sukupuolikohtaisten tilastojen ja tietojen keruu, kodifointi ja levittäminen (väestötieteelliset kysymykset ja perheeseen, työllisyyteen, tulotason, koulutukseen, terveyteen, politiikkaan, väkivaltaan ja sosiaaliseen syrjäytymiseen liittyvät kysymykset), yhteisön politiikka ja ohjelmat sekä niistä saadut tulokset maaseudun kehittämisessä, b) naismaantilajelijöiden integroitumista ja osallistumista paikalliseen kehitykseen ja maaseudun talouselämään ja yhteiskuntaan koskevien parhaiden käytänteiden keruu ja levittäminen ja c) kertomusten laatiminen Leader+-aloitteen täytäntöönpanosta ja edistymisestä, mukaan lukien maaseutualueiden naisten elämään kohdistuvien vaikutusten seuranta ja arviointi.

Laajentumisesta: Uusien jäsenvaltioiden liittymisen tuoman laajentumisen myötä naismaanviljelijöiden määrä kasvaa huomattavasti. Suuntaa-antavasti mainittakoon, että kyseessä ovat varsin suuret osuudet naispuolisesta maataloustyövoimasta: Bulgaria 50 %, Slovenia 48 %, Puola 47 %, Unkari 47 %, Romania 42 %, Liettua 40 %, Tšekki 35,3 %, Kypros 16,5 % ja Malta 13 %. Yhteensä maanviljelijöiden määrä kasvaa 165 % (kuudesta miljoonasta kuuteentoista miljoonaan), kun tuet kasvavat asteittain vain 8 %. Yhteisen maatalouspolitiikan uudelleentarkastelun ja laajentumisen yhteydessä on ehdottoman välttämätöntä ottaa huomioon ehdokasvaltioiden erityispiirteet (suuret rakenteelliset erot EU:n jäsenvaltioihin nähden) ja naisten tilanne uusien jäsenvaltioiden maaseudun talouselämässä ja heidän mahdollinen panoksensa maaseudun kehittämisprosessissa, jolloin Leader+-ohjelmaa on laajennettava ja mukautettava uusiin tosiseikkoihin).

13. toukokuuta 2003

MAATALOUDEN JA MAASEUDUN KEHITTÄMISEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO

naisten oikeuksien ja tasa-arvoasioiden valiokunnalle

Euroopan unionin maaseutualueiden naiset osana yhteistä maatalouspolitiikkaa
(2002/2241(INI))

Valmistelija: Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf

ASIAN KÄSITTELY

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta nimitti kokouksessaan
23. tammikuuta 2003 valmistelijaksi Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorfin.

Valiokunta käsitteli lausuntoluonnosta kokouksissaan 19. maaliskuuta, 30. huhtikuuta ja
12. toukokuuta 2003.

Viimeksi mainitussa kokouksessa valiokunta hyväksyi seuraavat johtopäätökset
yksimielisesti.

Äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Joseph Daul (puheenjohtaja), Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf (varapuheenjohtaja ja valmistelija), Gordon J. Adam, Danielle Auroi, María del Pilar Ayuso González (Elisabeth Jeggen puolesta), Arlindo Cunha, Avril Doyle (Albert Jan Maatin puolesta), Christel Fiebigler, Francesco Fiori, Christos Folias, Jean-Claude Fruteau, Georges Garot, Lutz Goepel, Willi Görlach, Liam Hyland, María Izquierdo Rojo, Salvador Jové Peres, Hedwig Keppelhoff-Wiechert, Heinz Kindermann, Dimitrios Koulourianos, Wolfgang Kreissl-Dörfler (António Camposin puolesta), Vincenzo Lavarra, Astrid Lulling (Encarnación Redondo Jiménezin puolesta), Véronique Mathieu, Neil Parish, Mikko Pesälä, Christa Prets (María Rodríguez Ramosin puolesta), Giacomo Santini (Michl Ebnerin puolesta), Agnes Schierhuber, Dominique F. C. Souchet, Robert William Sturdy ja Eurig Wyn (Giorgio Cellin puolesta).

LYHYET PERUSTELUT

Naismaanviljelijöiden ja maaseutualueiden naisten yhtäläisten mahdollisuuksien parantamista ei ole riittävästi otettu huomioon Agenda 2000 -ohjelman väliarvioinnin lainsäädäntöehdotuksissa.

Euroopan maaseutualueiden voimavarojen kestävä kehittäminen edellyttää, että tavoitteeksi asetettu tasa-arvo saavutetaan. Yhtäläinen mahdollisuus koulutukseen sekä tuotantohyödykkeiden ja pääoman käyttämiseen on edellytys sille, että naisten ideat ja sitoutuminen pääsevät asianmukaisella tavalla vaikuttamaan maaseutualueiden taloudellisiin ja sosiaalisiin toimiin ja että naiset saavat osallistumisestaan myös tunnustuksen ja palkkion.

Naiset osallistuvat maaseudulla maatalouselinkeinon harjoittamisen lisäksi maaseudun kehittämiseen, joten heidän panoksensa on myös ammatin ulkopuolella ratkaiseva.

Maaseudun hyvinvointi ja tulonhankintamahdollisuuksien monipuolistaminen ovat kiinteästi yhteydessä naisvaltaisiin aloihin, kuten jalostukseen, markkinointiin, matkailuun, kulttuuriin sekä sosiaalisiin ja yhteiskunnallisiin toimiin.

Niin sanottuna avustavana aviopuolisona maatalousyrityksessä toimivien naisten sosiaalisesta suojelusta ei ole suurimmassa osassa Euroopan unionia annettu tarpeeksi – tai lainkaan – säädöksiä. "Näkymättömäksi työvoimaksi" luonnehdittavaa ilmiötä esiintyy edelleen huomattavasti. Tämä heikentää naisten asemaa sopimattomalla tavalla sekä yksityisellä että yhteiskunnallis-taloudellisella tasolla.

Lisäksi maatalouselinkeinoissa toimivien naisten oikeudellisessa asemassa (eläkkeet, työttömyysturva) on puutteita erityisesti avioerotapauksissa ja silloin, kun nainen jää leskeksi.

Naisilla ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia saada luottoja. Tämä johtuu ennen kaikkea usein puutteellisesta sosiaaliturvasta, selvittämättömästä osallisuudesta maatalousyrityksen omaisuuteen sekä oikeudellisesta asemasta perheen ja yrityksen sisällä.

Avustavan perheenjäsenen pakollinen liittäminen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin vahvistaa naisten asemaa ja saattaa samalla helpottaa mahdollisuutta saada luottoja itsenäistä taloudellista toimintaa varten.

Maataloustilastoissa ei esitetä asianmukaisesti tietoja naisten työpanoksesta. Naisten koulutustasoa ja osallistumista työhön aliarvioidaan tilastoissa järjestelmällisesti.

EU:n maataloudessa toimivien naisten asemaa on parannettava täydentämällä maaseudun kehittämisen ohjelmia toimenpiteillä, jotka vastaavat naisten tarpeiden ja mahdollisuuksien erityisvaatimuksia. Yhtäläisiin mahdollisuuksiin tähtäävät toimet on kokonaisuudessaan yhdenmukaistettava tukipolitiikan kanssa.

Tietyt naisvaltaiset alat, kuten lasten-, vanhusten- ja vammaistenhoito, sekä naisten liikkuvuutta koskevat erityistarpeet ja monipuoliset tulojenhankintamahdollisuudet on otettava huomioon maaseudun kehittämisen ohjelmiin liittyvissä toimenpiteissä.

Yhteisen maatalouspolitiikan toisen pilarin rahoitus on mukautettava näihin poliittisiin tavoitteisiin.

Naisten osallistumismahdollisuuksia suunnittelu- ja päätöksentekomenettelyihin on edelleen parannettava. Alhaalta ylös -menetelmän avulla voidaan saavuttaa yhtäläiset mahdollisuudet päätöksentekomenettelyissä sekä ottaa riittävästi huomioon kaikkien asianosaisten, myös naisten, tarpeet ja mahdollisuudet.

Yhteisön LEADER- ja LEADER + -ohjelmista saatuja positiivisia kokemuksia on hyödynnettävä pyrittäessä yhtäläisten mahdollisuuksien saavuttamiseen. Siten komission on viipymättä perustettava eurooppalainen seurantakeskus ja laajennettava sen yhteistoimintaan ja yhdistämiseen tähtäävät tehtävät koskemaan myös ehdokas- ja hakijavaltioita. Yhteisön LEADER-ohjelmaa on tarjottava myös ehdokas- ja hakijavaltioihin niiden erikoispiirteisiin sovelletulla tavalla, kuten Euroopan parlamentti on toistuvasti vaatinut.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta pyytää asiasta vastaavaa naisten oikeuksien ja tasa-arvoasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat osat päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. toteaa, että EU:n maaseutualueilla naisten ja miesten välisen tasa-arvon parantamiseen on ryhdyttävä viipymättä; pitää ehdottoman välttämättömänä, että yhtäläiset mahdollisuudet otetaan huomioon aiempaa johdonmukaisemmin ja että maaseutualueiden naisia tuetaan vahvemmin sekä maataloudessa että muilla toimialoilla;
2. pyytää komissiota tarjoamaan toisen pilarin puitteissa tukea unionissa maatalouden ammateissa toimiville naisille ja maaseutualueiden naisille;
3. esittää huolensa siitä, että suurin osa maatalousyrityksen avustavista puolisoista ei kuulu henkilökohtaisesti sosiaaliturvan piiriin; muistuttaa vuonna 1997 laatimastaan mietinnöstä, joka koski itsenäisten ammatinharjoittajien avustavien aviopuolisoiden tilannetta (naisten oikeuksien valiokunnan mietintö, esittelijä Astrid Lulling, PE 219.531, 8. tammikuuta 1997) ja jossa kehoitettiin komissiota muuttamaan 11. joulukuuta 1986 annettua direktiiviä miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin, maatalousalalla toimivat ammatinharjoittajat mukaan lukien, ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien naisten suojeluun raskauden ja synnytyksen perusteella (86/613/ETY); pahoittelee, että komissio ei ole käytännössä millään tavalla reagoinut tähän mietintöön, jonka vaatimuksiin kuuluivat muun muassa:
  - avustavien aviopuolisoiden pakollinen rekisteröinti näkymättömien työntekijöiden poistamiseksi,
  - jäsenvaltioiden velvollisuus toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että avustavat aviopuolisot voivat hakea vakuutusturvaa, joka kattaa terveydenhuollon, vanhuuseläkkeen, äitiysavustuksen, sijaisen palvelut

ja invaliditeetin;

4. pyytää jäsenvaltioita parantamaan avustavien perheenjäsenten sosiaaliturvaa YMP:n uudistuksen yhteydessä; pitää täten välttämättömänä alentaa sopivien toimenpiteiden avulla yritykselle tästä aiheutuvia maksuja, jos ne uhkaavat yrityksen taloudellista selviytymistä;
5. pitää välttämättömänä maataloudessa toimivien naisten ja erityisesti avustavien puolisoiden oikeudellisen aseman parantamista kysymyksissä, jotka liittyvät sosiaaliseen suojeluun, asemaan yrityksessä ja ammatillisissa järjestöissä sekä ammatillisen koulutuksen saantiin ja perintöoikeuksiin myös avioeron tapauksessa;
6. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita maataloustukien seuraavan suunnitteluvaiheen yhteydessä pitämään naisten palkkasyrjintää yhteensopimattomana yhteisön tukien vastaanottamisen kanssa;
7. toteaa, että naisia ja miehiä, sekä viljelijöitä että avustavia puolisoita, koskevien maataloustilastotietojen erottelussa on vakavia puutteita; pyytää komissiota varmistamaan, että tietojen hankinnassa otetaan yhtä lailla huomioon miehet ja naiset ja että se voi esittää sukupuolikohtaiset tilastot kaikilta aloilta;
8. pitää välttämättömänä, että naisten osallistumista maaseudun kehittämisen ohjelmiin parannetaan, ja kehottaa komissiota esittämään näiden ohjelmien yhteydessä erityisesti naisille tarkoitettujen toimenpiteiden luettelon;
9. pitää välttämättömänä sitä, että maaseudun kehittämisen kaikkien toimijoiden on osallistuttava yhteisen maatalouspolitiikan suunnittelu- ja päätöksentekomenettelyihin; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita erityisesti takaamaan tällöin miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun ja yhtäläiset mahdollisuudet, mukaan luettuna samapalkkaisuuden periaatteen täysi sisällyttäminen maatalousalalle;
10. viittaa uudelleen alhaalta ylös -menetelmästä saatuihin myönteisiin kokemuksiin; esittää huolensa komission LEADER+-aloitteiden toteuttamisen nykyisistä puutteista; pyytää komissiota perustamaan välittömästi Euroopan seurantakeskuksen LEADER+-ohjelmille ja sen kaavailluille tehtäville sekä tarjoamaan mukautettuja LEADER-aloitteita hakija- ja ehdokasvaltioiden käyttöön.